

İÇ MEKAN BİTKİLERİNDE BAKIM

<https://www.dunya.com/ekonomi/gubre-fiyatlarinda-faiz-indirimi-haberi-428496>

<https://www.trthaber.com/haber/yasam/cicekseverlere-gubre-kullanım-önerileri-248116.html>

GÜBRELEME

Gelişme döneminde bütün bitkilerin beslenmeye ihtiyaçları vardır. Bitkinin çeşidine bağlı olarak hazırlanan saksı harcı içinde yer alan besin maddeleri, zaman içinde kullanması veya sulama suyu ile yıkanması sonucu azalmaktadır. Bu nedenle bitkinin yaşamını sağlıklı şekilde sürdürebilmesi, vejetatif ve generatif gelişmesini sağlayabilmesi için ilave besin maddesine gereksinim olacaktır.

Bitkilerin besin maddesine gereksinimi bitki cinsine, yaşına ve mevsimlere göre değişim gösterir. Şubat sonundan Eylül başına kadar olan vejetasyon döneminde gübreleme; her 15 günde bir, bitkinin dinlenmeye girdiği Eylül-Şubat sonu döneminde ise daha az yapılmalı ya da kesilmelidir. Kışın yapılan sürekli gübrelemede bitki verilen besini kullanamayacağı için besin elementi fazlalığından ortaya çıkan problemler görülecek veya bitkilerin verilen azottan dolayı hücre çeperleri inceleyecek ve hastalıklara açık hale gelecektir.

Bitkinin gübre ihtiyacı bitkinin yaprak ya da çiçek etkili oluşuna, gelişme hızına göre değişmektedir. Bunun yanında iç mekan süs bitkilerinde uygun olan gübreleme biçimi, bitkinin türüne olduğu kadar, gelişme dönemlerine de bağlıdır. Sözgelişi, vejetatif gelişimin başlangıcında (genellikle ilkbaharda) veya genç bitkilerde azot(N)'ça zengin bir gübreleme programı uygundur. Böylece bitkinin yaprak ve sürgün oluşumu hızlandırılmış olur. Tomurcuklanma ve çiçek açma döneminde ise, çiçeklenmeyi özendirmek ve çiçek kalitesini artırmak için fosfor (P) ve potasyum (K) ağırlıklı gübrelerin kullanılması uygundur.

SULAMA

Sulama saksı bitkileri için önemlidir. Her bitki su ihtiyacına göre düzenli sulanmalıdır. Ancak aşırı sulama topraktaki besin maddelerinin akıp gitmesine sebep olur. Su verildiği zaman alttaki drenaj deliğinden hafifçe sızması yeterlidir.

<https://peyzax.com/saksili-bitkilerde-sulama-mehmet-ali-arici/>

SULAMA BİÇİMİ

Bitkiler saksının ya dibinden ya da üzerinden sulanabilir. Üstten sulama yaptığımızda saksının drenaj deliğinden su çıkana kadar sulama yapılmalı, su tabağa çıkmalı ve su ortamdan atılmalıdır.

<https://peyzax.com/saksili-bitkilerde-sulama-mehmet-ali-arici/>

<https://yemek.com/kaktus-bakimi/>

SULAMA BİÇİMİ

Dipten sulama yöntemi ise tüm toprak kütlesinin nemlenmesini sağlar. Kasımpatı, menekşelerde daha çok bu yöntem uygulanır. Saksı, içi su dolu bir kap içine yerleştirilir. (Saksı içindeki toprak tamamıyla su altında kalacak şekilde suya batırılmalıdır) Su yüzeyinde hava kabarcıklarının çıkışı bitinceye kadar bitki kap içinde tutulmalıdır. Daha sonra saksı kaldırılıp fazla suyun akması sağlanır. İç veya dış mekânda yaz aylarında sulama bitkinin faaliyette olduğu sabah erken saatlerde veya akşam yapılmalıdır.

DRENAJ

Saksılı bitkilerin yetiştirilmesinde önemli diğer bir konu da drenajdır. Drenaj; toprak altında bulunan suyun birikmemesi için yapılan önlemlerdir. Saksılı bitkilerde drenajı, saksıya bitkiyi dikmeden önce deliklerin olduğu yerlere çakıl veya köpük parçaları koyarak sağlayabiliriz. Drenaj, bitki kökünün çürümemesi için önemlidir, ancak fazla drenaj da bitkinin kurummasına neden olacağı için dikkat edilmelidir. Su eksikliğinde toprak üstü organlarda tepe kuruması ve solması, zamansız yaprak dökümü, yaprak kenarlarının içe doğru kıvrılması gibi durumlarla karşılaşılır.

SICAKLIK

İÇ MEKAN BİTKİLERİNDE BAKIM

İç mekanda bitki yerleştirirken bitkilerin kışın radyatörden en az 1 m. uzaklıkta olan bir yerde olması ve çoğu bitkinin gün içerisinde de rüzgâr akımının olmadığı durağan bir ortamda bulunması gerekmektedir.

<https://www.mastasradyator.com/mastas-klasik-panel-radyator>

<https://carisa.com.tr/dune/>

SICAKLIK

Sıcaklığın yüksek olduğu ortamlarda da yapraklara su püskürtülerek nem sağlanabilir. Düşük sıcaklıklara maruz kalan bitkilerde yapraklarda önce beyaz lekeler, sonra yanmalar, kahverengileşmeler görülür. Sıcak seven etli yapraklı bitkiler düşük sıcaklığa girdiğinde kök boğazı çürüklüğü görülür. Yüksek sıcaklıkta ise yapraklarda baygınlık, sararma ve pörsüme görülür.

SAKSI DEĞİŞTİRME

Bitki kökleri saksı içinde çok fazla gelişip uzamış ve bir kök balyası oluşturmuş durumda ise bitkinin gelişiminin yavaşladığı, ayrıca daha sık sulanmaya ihtiyaç duyduğu görülür. Bu durum, saksı değişim zamanının geldiğini göstermektedir.

<http://www.bizimbahce.net/sus-bitkileri/kilic-cicegi-pasa-kilici-peygamber-kilici-sansevieria.htm>

<https://tr.yellowbreadshorts.com/5186-the-rules-for-watering-ficus.html>

Saksı değiştirmede genel kural, yeni saksının eskisine oranla bir boy daha büyük olmasıdır. Çok geniş saksıya dikim yapılırsa, bitkinin kökleri yeteri kadar hava alamaz. Sulama sırasında da az veya çok su verilmesi ile kökler bozulur veya gelişemez. Aynı zamanda bitki kökleri bulunduğu ortamı kaplamaya çalışacağı için bitkinin yaprak ve çiçek tomurcuğu geliştirmesi yavaşlar.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNDE BAKIM

En iyi saksı değiştirme zamanı ilkbaharda yeni gelişmenin başlangıcındadır. Eski kalınlaşmış kökler dikkatlice kesilmeli ve taze saksı toprağı yeni ana besin maddeleri ile karıştırılmalıdır. Aynı zamanda dibe konan (kırık iek saksısı, kiremit vb.) kırık parça ile drenaj sağlanmalıdır. Bu amaçla saksı zemin bölümüne bir miktar kum ya da çakıl doldurulmalıdır.

Saksı değişiminden sonra hemen su verilmelidir.

Bitkilerin türüne ve gelişme hızına bağlı olarak değişkenlik gösterse de, birçok iç mekan bitkisinin genç devrelerinde her yıl gereken saksı değiştirme, bitki yaşlandıkça birkaç yılda bir yapılabilir.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNDE BAKIM

Saksı değiştirme sırasında yapılacak işlemler şöyle sıralanabilir;

- Saksı değiştirilecek bitki önce sulanır.
- Bitki ters çevrilir, sol elin iki parmağı arasında tutularak hafifçe bir yere saksının kenarı vurulur, sağ elle saksı çıkarılır.
- Toprağın dağılmamasına dikkat edilir.
- Dışarı çıkan, fazla uzun kökler kesilir, temizlenir.
- Bir numara büyük saksının dibindeki deliğe kırık kiremit ya da saksı parçası, üzerine ince bir tabaka kum ya da ince çakıl konur.
- Yeni hazırlanan saksı toprağı ile saksının alt kısmı doldurulur.
- Eldeki bitki içine yerleştirilir, üzerine toprak ilave edilir, sıkıştırılır.
- Saksı üst kenarından bir parmak sulama payı olarak boşluk bırakılması gerekir.
- Su verilir.
- Bitki önce gölge bir yerde bekletilir, bir süre sonra yerine konur.

SAKSI SEÇİMİ

Saksı seçilirken büyüklüğünün dikilecek bitkiye uygun olmasına dikkat edilmelidir. Bitki türüne ve özellikle bitkinin kök sisteminin yapısına göre seçilen saksı sığ ya da derin olabilir.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNDE BAKIM

<https://urun.n11.com/tohum/bodur-japon-kavagi-bonsai-bonzai-tohumu-topraksaksi-set-P64029396>

<http://www.evimlik.com/saksi-modelleri.html/dekoratif-saksi-modelleri2>

BUDAMA

Gövdeleri odunsu yapıda olan ve boylanma oranı fazla olan bitkilerde bodurlaşma ve alt kısımlarından başlayarak dallanmalarını, yeni kompakt bir görünüm almalarını sağlamak için bitkilerde budama yapılabilir.

Ağaç gibi görünen bitkiler zaman zaman budanmalıdır. Kısmen pencere kenarları gibi sınırlı alanlara sığdırabilmek, kısmen de daha iyi çiçek ve yaprak gelişimi sağlamak için budama yapılabilir. Budama, saksı değişimi ile birlikte yapılabilirse de en iyi zaman ilkbaharda yeni gelişme başlamadan öncedir. Budamayla, odunsu ya da otsu çeliklerle üretimde materyal de temin edilebilir.

Yetiştirme döneminde daha çok gelişen üst sürgünleri zayıflatmak amacıyla otsu tepe sürgünlerini alma ile yan dalların daha iyi gelişmesi ve daha bol çiçeklenme sağlanır.

Ayrıca saksı değişimi sırasında kök terbiyesi adı verilen kök budaması da yapılır.

TEMİZLEME

İç mekândaki bitkilerin üzerinde biriken tozlar, hem bitkinin görüntüsünü bozar hem de gözenekleri tıkayarak bitkinin solunumunu zorlaştırır.

İri ve sert yapraklı bitkilerin yaprakları ılık su ile ıslatılmış sünger veya bezle silinmelidir veya su püskürtülerek temizlenmelidir. Yapraklarda leke olmaması için yapraklara güneş altında su püskürtülmemeli, bu işlem gölgede yapılmalıdır.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNİN BAKIMINDA YAŞANAN SORUNLAR VE BELİRTİLERİ

OLASI NEDENLER	BELİRTİLER															
	YAPRAKLAR					BÜYÜME			ÇİÇEKLER							
	YAPRAK UÇLARININ KAHVERENGİYE DÖNMESİ	YAPRAKLARIN KENDİNİ BIRAKMASI VE KIVRILMALAR	YAPRAK YEŞİLİNİN SARIYA DÖNMESİ	YAŞLI YAPRAKLARIN DÖKÜLMESİ	YAPRAKLARIN DÖKÜLMESİ	YAPRAKLARDA LEKELENMELER	YAPRAKLARDA SOLMA	ZAYIF, İNCE VE YUMUŞAK	YENİ YAPRAKLARIN KÜÇÜK KALMASI	HİÇBİR GELİŞMENİN OLMAMASI	BİTKİNİN ÖLÜMÜ	BAŞARISIZ GELİŞİM - SÜRGÜN HALİNDE KALMA	ÇİÇEK RENGİNİN SOLUK OLMASI	ÇİÇEKLERİN HIZLA DÖKÜLMESİ	ÇİÇEKLERİN KÜÇÜK KALMASI	ÇİÇEKLENMENİN OLMAMASI
Aşırı Işık: doğrudan güneşe maruz kalma birçok bitki için çok yoğun olabilir			+		+	+										
Yetersiz ışık: fotosentezin ve çiçeklenmenin olumsuz etkilenmesi			+	+				+	+			+	+		+	+
Gündüz ışığı: eğer çok kısa ise büyüme ve canlılığı azaltır ve çiçeklenmeyi olumsuz etkiler									+	+	+	+				+
Yüksek Sıcaklık : özellikle geceleri büyümeyi ve canlılığı azaltır, çiçeklenmeyi olumsuz etkiler.			+	+			+	+	+			+	+	+		+
Düşük sıcaklık: olumsuz bitki büyümesine neden olur.		+				+			+	+	+	+				
Su Miktarının Az Olması: bitki büyümesinde ve yaşamsal faaliyetlerini sürdürmesinde sınırlandırıcı bir faktördür.	+			+	+	+	+		+	+	+	+		+		
Fazla Su ve Zayıf Drenaj: toprağın havasız kalması ve kök ölümüne neden olur.	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+			
Aşırı Gübre: Su alımını olumsuz etkiler ve bitki köklerinin yaralanmasına neden olur.	+		+	+	+		+		+	+	+	+				
Yetersiz Gübre: Bitkinin büyümesi için besin maddelerinin yetersiz kalmasına neden olur.	+		+	+				+	+			+	+		+	
Sıkışık Toprak: Bitki kökünün işlevlerini yerine getirememesine neden olur.			+	+			+	+	+			+	+		+	
Saksı: Büyüme kabının bitkinin büyüklüğüne göre çok küçük veya büyük olması durumu		+					+		+	+					+	+
Düşük Nem: Bitkinin sağlıklı büyümeyi ve çiçeklenmeyi sürdürmesine engel olur.	+	+	+	+	+				+	+	+	+		+	+	+

KAYNAKLAR

- Davison, E. 2017. Interior Plants: Selection and Care, Cooperative Extension, Tuscon/Arizona, WebSite: <https://extension.arizona.edu/sites/extension.arizona.edu/files/pubs/az1025.pdf>, Erişim Tarihi: 05.05.2017.
- Anonim, 2019. <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata/Belgeler/Diger-belgeler/S%C3%BCsBitGbrAAyd%C4%B1n.pdf>, Erişim Tarihi: 02.01.2019
- Brookes, J. 1996. House Plants, 101 Essential Tips. Dorling Kindersley, London.
- Çelem, H. ve Arslan, M. 1995. İç Mekan Bitkileri. Tagey Yayıncılık, Ankara.
- Donaldson, S. and Mchoy, P. 2009. Saksı Bitkileri El Kitabı. Çeviren: Fügen Yavuz. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Hessayon, D.G. 1998. The House Plant Expert. Expert Books, Transworld Publishers Ltd. London.
- Lancaster, R and Biggs M. 1998. What Houseplant Where. Dorling Kinderley Limited, London.
- Oral, N. 1987. İç Mekan Süs Bitkileri, Özellikleri, Üretimi ve Bakımı. Tarımsal Araştırmaları Destekleme ve Geliştirme Vakfı Yayın No: 14, Yalova.
- Yazgan M. E., Uslu, A. ve Özyavuz, M. 2013. İç Mekân Bitkileri ve Tasarımı, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No: 1609, Ankara.
- Yazgan, M. E., Uslu, A., Tanrıvermiş, E., 2003. İç Mekanda Bitkisel Tasarım. Saksılı Süs Bitkileri Üreticiliği Derneği Yayınları, Ankara.